

Het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2018-2022

Lijst van afkortingen en acroniemen

Fytolicensie P ₂	Professioneel gebruik. Meer informatie
Fytolicensie P ₃	Distributie van of voorlichting over middelen voor professioneel gebruik. Meer informatie
GBM	Gewasbeschermingsmiddel(en)
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
IPM	Integrated Pest Management – Geïntegreerde gewasbescherming
KSF	Kritieke succesfactoren (KFS – Key Success Factor)
KRW	Kaderrichtlijn water
NAPAN	Nationaal Actie Plan d’Action National
Natura 2000	Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het omvat alle gebieden die aangeduid zijn op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Meer informatie
NTF	Napan Task Force
OCI	Certificerings- en keuringsinstellingen
SGBP	Stroomgebiedbeheerplan
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk
Vla.	Vlaams Gewest
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds

Inleiding

Het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2018-2022

Het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2018-2022 is een onderdeel van het NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) (zie verder). Het omvat de acties die enkel vallen onder de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van het Vlaamse Gewest. Aanvullend bevat het ook de gemeenschappelijke Belgische acties. Het ontwerp-actieplan werd op 17 februari 2017, als onderdeel van het ontwerp NAPAN 2018-2022 meegedeeld aan de Vlaamse Regering.

De Europese richtlijn Duurzaam gebruik van pesticiden 2009/128/EG van 21 oktober 2009 voorziet in artikel 4 in de vereiste om een actieplan uit te werken. Om deze verplichting te implementeren in de Vlaamse regelgeving werden bepalingen voorzien in het Decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest (zie artikel 8). Dit voorziet in artikel 8, §3, met name dat inzake het ontwerp-Actieplan een openbaar onderzoek dient te worden georganiseerd. Aan deze bepaling van het Decreet werd verdere uitvoering gegeven via het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 maart 2013 inzake Duurzaam Gebruik van Pesticiden (zie m.n. artikel 11, §2, van het Besluit). Het eerste Actieplan 2012-2017 werd op 1 maart 2013 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het Actieplan dient iedere 5 jaar te worden herzien (zie Artikel 8, §1, van het Decreet).

NAPAN

Het NAPAN 2018-2022 is het Belgisch nationaal actieplan voor de reductie van pesticiden. Dit NAPAN bevat het Federale Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen, het gewestelijke programma voor pesticidenreductie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Actieplan Duurzaam pesticidengebruik en het Waals programma voor de reductie van pesticiden. Het NAPAN streeft ernaar de verplichtingen na te komen van Richtlijn 2009/128/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden. De federale, regionale en communautaire overheden zijn, elk voor hun eigen bevoegdheden, verantwoordelijk voor de implementatie van het NAPAN aan de hand van de opeenvolgende vijfjarenprogramma's.

Het NAPAN-programma voor 2018-2022 is gebaseerd op een evaluatie van de tussentijdse resultaten van het vorige NAPAN-programma 2013-2017 (cf. Rapport Fed, Rapport RBC, Rapport Vla en Rapport Wal).

- **Coördinatie van het NAPAN**

Het NAPAN wordt gecoördineerd door de NAPAN Task Force (NTF), bestaande uit vertegenwoordigers van elke overheid die bevoegd is voor het NAPAN in België. De NTF is ermee belast om elk nieuw plan voor te leggen aan de overheden, om over te gaan tot een publieksraadpleging. Er werd met het oog op het totstandkomen van het NAPAN 2018-2022 geopteerd om in één document de voorgestelde acties van de diverse overheden en de ontwerpen van gezamenlijke acties gelijktijdig voor te leggen aan publieksraadpleging en adviesorganen. Deze vond plaats van 8 februari 2017 tot en met 9 april 2017.

De diverse overheden verwerkten de voor hen acties geopperde opmerkingen en uitgebrachte adviezen. In bijgaande motiverende nota wordt voor wat de Vlaamse acties betreft aangegeven in welke zin hiermee werd omgegaan met het oog op de opstelling van het ontwerp actieplan zoals het wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De opmerkingen en adviezen die in algemene zin werden uitgebracht of die gemeenschappelijke Belgische acties tot voorwerp hadden, komen aan bod in het document dat door de NTF aan de ICL NAPAN ter goedkeuring werd voorgelegd. Dit document werd door de ICL NAPAN goedgekeurd op 29 juni 2017, en bevat ook -waar dit vereist bleek- de geamendeerde gemeenschappelijke acties.

- [Deelname van belanghebbenden aan het NAPAN](#)

De belanghebbenden op het vlak van pesticiden zijn vertegenwoordigd in de Adviesraad van het NAPAN, die elk trimester samenkomt. De Adviesraad van het NAPAN is nauw betrokken bij de voorbereiding en de opvolging van de programma's. De voorgestelde acties kwamen op 19 mei 2017 aan bod op een bijeenkomst van deze adviesraad.

- [Bijzonderheden van het NAPAN in de EU](#)

⇒ Pesticide = gewasbeschermingsmiddel of biocide.

Overeenkomstig de officiële definitie betekent de term 'pesticide', in voorkomend geval, zowel een gewasbeschermingsmiddel als een biocide.

⇒ Sproeien vanuit de lucht.

Het is in België verboden om GBM toe te passen door te sproeien vanuit de lucht. In extreme omstandigheden kan er uitzonderlijk een afwijking worden toegestaan, die onderworpen is aan drastische voorwaarden die effectief gemonitord worden door de federale overheid. De voorwaarden voor de afwijking staan vermeld in het koninklijk besluit van 19/03/2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen.

⇒ Fytolicensie.

Het kenniscertificaat voor het professioneel gebruiken en verkopen van GBM en het geven van voorlichting, dat vermeld wordt in artikel 5 van richtlijn 2009/128/EG, is zonder uitzondering verplicht (zelfs voor kleine distributeurs) in België sinds 25/11/2015. Dit certificaat wordt in België de "fytolicensie" genoemd.

[Doelstellingen van het programma 2018-2022 van het NAPAN – Vlaamse acties](#)

- [Vlaams gewestelijk programma 2018-2022: het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2018-2022](#)

De Vlaamse overheid streeft ernaar dat:

- de milieudruk op het waterleven door pesticiden (SEQ+) verder daalt;
- de openbare diensten geen pesticiden gebruiken in de open lucht;
- het gebruik van pesticiden bij het brede publiek verder daalt;
- de principes van IPM toegepast worden;
- uitgegaan wordt van het principe van voorkomen, het toepassen van alternatieven en pas in laatste instantie het gebruik van pesticiden.

Programma 2018-2022 van het NAPAN – Vlaamse acties

1. Opleiding voor professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen (GBM)

Vlaamse acties ihk van de implementatie van het Belgische certificeringssysteem "Fytolicensie"

Toegang tot een aangepaste opleiding (basis- & aanvullende opleiding)

GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.1.1	Organiseren van de basisopleiding voor het verwerven van alle types fytolicensie voor professionele gebruikers, voorlichters en verkopers van professionele gewasbeschermingsmiddelen en voor gewasbeschermingsmiddelen voor niet professioneel gebruik.	Erkennen van vormingscentra en lesgevers met de nodige kennis, voor lesgevers over gewasbescherming moeten deze een fytolicensie P3 hebben, voor specifieke onderwerpen zoals EHBO, is beroepservaring voldoende.	Aantal georganiseerde opleidingen en deelnemers.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.1.2	Organiseren van permanente vorming voor alle types fytolicensie voor professionele gebruikers, voorlichters en verkopers van professionele gewasbeschermingsmiddelen en voor gewasbeschermingsmiddelen voor niet professioneel gebruik.	Erkennen van vormingsactiviteiten van erkende vormingscentra en lesgevers met de nodige kennis, voor lesgevers over gewasbescherming moeten deze een fytolicensie P3 hebben, voor specifieke onderwerpen zoals EHBO, is beroepservaring voldoende.	Aantal vormingsactiviteiten en deelnemers.

Algemene informatie die wordt verstrekt op plaatsen waar pesticiden voor amateurgebruik worden verkocht

Bel. 2.2.1	Sensibilisatie van de gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen voor amateurgebruik om te kiezen voor een risicoarme benadering.	De algemene informatie updates die beschikbaar is op plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht.	Beschikbaarheid van nieuwe instructies voor GBM- verkopers in 2019.
---------------	---	---	---

De amateurgebruiker van GBM bewustmaken van de blootstellingsroutes (via de huid, inname...) bij gebruik van GBM, van risicobeperkende maatregelen, en van een risicoarme benadering die de risico's beperkt. De bewustmakingscampagnes zijn uiterlijk in 2019 beschikbaar op de plaatsen waar GBM voor amateurgebruik worden verkocht, zoals voorzien in art. 5 van het KB (04/09/12) betreffende het FRPP. Er kan worden overwogen om de bestaande communicatiecampagne te behouden en deze aan te vullen met bijkomende communicatieacties zoals de verspreiding van flyers en de inzameling van de vervallen producten en/of de producten die niet meer erkend zijn alsook de lege verpakkingen.

GBM voor professionele gebruikers enkel verkrijgbaar voor houders van een fytolicensie

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.2.1	Professionele gewasbeschermingsmiddelen alleen beschikbaar voor houders van een fytolicensie.	Randvoorwaarden-GLB: correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: controle of de professionele gebruiker van gewasbeschermingsmiddelen over de vereiste fytolicensie beschikt om deze middelen te kopen, gebruiken, verkopen of voorlichting te geven.	Controlesysteem voor correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Om zeker te zijn dat alle professionele gebruikers beschikken over de kennis om correct en duurzaam om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen, moeten ze in het bezit zijn van de juiste fytolicensie (kenniscertificaat) Het juiste gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is een belangrijke randvoorwaarde in het GLB. De fytolicensiehouder moet bewijs leveren van zijn kennis om gewasbeschermingsmiddelen correct te gebruiken.

2. Informatie en bewustmaking over pesticiden en alternatieven

Zorgen voor het verstrekken van evenwichtige informatie over pesticiden en de alternatieven ervoor

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.3.1	Harmoniseren van de communicatie over biopesticiden en alternatieven voor de niet-landbouwsector.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen in verband met biopesticiden en andere alternatieven. Minstens één jaarlijkse vergadering van de experts en de actoren van de communicatie naar de amateurs toe (overheden en stakeholders).	Kennisuitwisseling. Geharmoniseerde communicatie.

Deze actie zal trachten de communicatie te harmoniseren over het gebruik van biopesticiden en alternatieven voor niet-landbouwkundig gebruik, zoals het gebruik van particulieren en voor het onderhoud van groenzones en verharde oppervlakken.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.3.1 (zie ook Vla 2.6.13)	Promoten van pesticidenvrij beheer (particulier).	Sensibilisatiecampagne via o.m. website zonderisgezonder - www.vmm.be/mijn-gifvrije-tuin via het maatschappelijke middenveld.	Aantal bezoekers op website www.vmm.be/zonderisgezonder en op mijn gifvrije tuin

Burgers zijn een belangrijke doelgroep die we blijvend willen sensibiliseren over het pesticidenvrij onderhoud van tuin en verharding volgens het principe: (1) voorkomen, (2) alternatieven en (3) pas in laatste instantie chemische middelen. In juni 2016 lanceerde de VMM een nieuwe toepassing waar voor de verschillende buitenruimtes de goede voorbeelden qua aanleg uitgewerkt zijn (voorkomen): zie www.vmm.be/mijn-gifvrije-tuin. Ook de bestrijdingswijzer te raadplegen via www.zonderisgezonder.be werd geactualiseerd. Het verbod op het gebruik van glyfosaathoudende producten is hierbij een aandachtspunt voor de communicatie. De bevraging van de particulier (voorjaar 2017) maakt het mogelijk om gericht te communiceren. In de volgende jaren worden deze websites nog uitgebreid, is er een inzamelactie voor spuitresten voorzien, worden doelgerichte acties uitgewerkt, ..

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.3.2 (zie ook Vla 2.6.14)	Promoten van pesticidenvrij beheer (niet particulier).	(1) Uitgebreide website, aangevuld met beantwoorden van vragen. (2) Geven van gastlessen/ workshops.	Jaarlijkse actualisatie van de bestaande webpagina's. Aantal workshops/voordrachten/toelichtingen en het aantal deelnemers. Organisatie van een stakeholdersoverleg: elk jaar.

Het promoten van het pesticidenvrij beheer bij openbare besturen en andere terreinbeheerders werkt via verschillende pijlers. Voor het aanpassen van hun bestaande terreinen en voor het beheer van hun domein met het oog op een pesticidenvrij onderhoud vinden deze terreinbeheerders inspiratie in de Leidraad pesticidenvrij onderhoud (volledig herwerkt in 2015). Deze leidraad werkt bekend gemaakt naar landschapsarchitecten, groenontwerpers en studiebureaus, gemeenten en andere openbare besturen. Een nieuwe bekendmaking naar de opleidingscentra landschapsarchitecten gebeurde in het najaar 2017 (herdruk). De website www.zonderisgezond.be ontsluit informatie over het voorkomen, het alternatief beheer, mechanische en thermische toestellen, goede voorbeelden. Daarnaast worden workshops, toelichtingen, voordrachten op maat van de aanvrager gegeven.

3. Inspectie van de uitrusting die wordt gebruikt voor de toepassing van GBM

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.4.1	Algemeen gebruik van minimaal 50 % driftreducerende doppen op veld- en boomgaardspuiten.	Aanpassen van de richtlijnen IPM waarbij het gebruik van % driftreducerende techniek verplicht wordt.	100% van de spuittoestellen zijn uitgerust met minimaal 50 % driftreducerende doppen.

Om de risico's voor omwonende, toevallige voorbijgangers, het leefmilieu en omliggende percelen te beperken, is het gebruik maken van driftreducerende technieken die overvliegende spuitvloeistof verminderen zeer belangrijk. Het verplicht maken van het gebruik van minimaal 50% driftreducerende doppen kan hier in zeer grote mate toe bijdragen.

4. Beschermen van het aquatisch milieu

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.6.1	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van de spoorbedding en uitwisseling van goede praktijken.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van de spoorbedding.	Harmonisering van de afwijkingen indien nodig. Uitwisseling van kennis over alternatieve technieken. Minstens één jaarlijkse intergewestelijke vergadering van de overheden en de spoorbedding beheerders.

De drie gewesten zullen hun adviezen uitwisselen over het gebruik van pesticiden voor het onderhoud van het spoorwegnet : zijn pesticiden nodig, onder welke omstandigheden en op welke plaatsen kan het gebruik toegelaten worden ...? Aangezien Infrabel een federale maatschappij is, is een gemeenschappelijk standpunt voor het ganse Belgische grondgebied wenselijk. Het uitwisselen van meningen en goede praktijken zou een duurzamer pesticidegebruik moeten in de hand werken.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
<i>Vla.2.6.1 tot Vla.2.6.14 : De acties vermeld onder dit punt maken integraal deel uit van het maatregelenprogramma voor Vlaanderen horende bij de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2016-2021.</i>			
<i>De nummering « SGBP » onder Ref geeft de directe link met de acties van het plan. Meer info.</i>			
<i>De plannen zijn het resultaat van intensief voorbereidingswerk en overleg binnen de CIW en de bekkenstructuren. Tussen 9 juli 2014 en 8 januari 2015 werden ze voorgelegd aan publiek en adviesraden via een openbaar onderzoek. Het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de plannen werd op 2 maart 2016 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.</i>			
<i>De hier vermelde acties Vla.2.6.1 tot Vla.2.6.14 werden al goedgekeurd door de Vlaamse regering. Deze acties zijn opgenomen in dit NAPAN om een overzicht te geven van alle acties die genomen worden om de hoeveelheid pesticiden in het milieu te verminderen.</i>			
Vla. 2.6.1 SGBP 7A_C_003	Het terugdringen van de verontreiniging van grondwater met pesticiden.	Kwetsbare zones grondwater gebiedsdekkend aanduiden. (Meer info)	Kwetsbare zones aangeduid.
Vla. 2.6.2 SGBP 7A_C_004	Het terugdringen van de verontreiniging van grondwater met pesticiden.	Voorstellen voor de uitbreiding van het verbod op het gebruik van persistente pesticiden en afbraakproducten. (Meer info)	Gemeten concentraties van pesticiden of metabolieten in grondwater terugdringen.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.6.3 SGBP 7A_C_005	Het terugdringen van de verontreiniging van grondwater met pesticiden.	Prioritering van de te onderzoeken pesticiden en onderzoek naar het gebruik ervan. (Meer info)	Prioritering is uitgevoerd, onderzoek is afgerond, eindrapport onderzoek is beschikbaar.
Vla. 2.6.4 SGBP 7A_C_006	Het terugdringen van de verontreiniging van grondwater met pesticiden.	Het evalueren van het huidige gebruik van pesticiden en een eventuele aanpassing van het beleid om de aanwezigheid van pesticiden in grondwater terug te dringen. (Meer info)	Evaluatie is beschikbaar.
Vla. 2.6.5 SGBP 7B_E_003	Verminderen van vervuiling van oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van professioneel gebruik in land- en tuinbouw.	Verplichting van gebruik van minimum 50 % driftreducerende doppen en verbod op het vullen en wassen van het spuittoestel op verharde oppervlakte die niet voorzien zijn van een special opvang en zuivering van het restwater (biofilter, fytobak, heliosec, sentinel...). (Meer info)	100 % van de gecontroleerde spuittoestellen zijn uitgerust met driftreducerende doppen.
Vla. 2.6.6 SGBP 7B_E_004	Verminderen van vervuiling van oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van professioneel gebruik in land- en tuinbouw.	Voorlichting, advisering en demonstratie van correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor, tijdens en na de toepassing.	Aantal demonstraties en voorlichtingsactiviteiten.
Vla. 2.6.7 SGBP 7B_E_017	Verminderen van vervuiling van oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen als gevolg van professioneel gebruik in land- en tuinbouw.	Investeringssteun voor aangepaste vul- en wasplaatsen voor spuittoestellen inclusief remediëringssystemen zoals biofilter, fytobak, heliosec, ...	Aantal Vlif dossiers.
Vla. 2.6.8 SGBP 7A_E_003	Studies en onderzoeksopdrachten rond verontreiniging van grondwater ter ondersteuning van het grondwaterbeheer en –beleid.	Geostatistische analyse van grondwaterkwaliteitsgegevens. (Meer info)	Statistieken stofspecifieke toestands- en trendbeoordeling.
Vla. 2.6.9 SGBP 7B_K_004	Studies en onderzoeksopdrachten rond verontreiniging van oppervlaktewater ter ondersteuning van het waterbeheer en –beleid.	Inzake potentieel problematische gevaarlijke stoffen tot een goed inzicht komen m.b.t. hun aanwezigheid in oppervlaktewater, de belangrijkste emissiebronnen en de effecten (van maatregelen) op de verschillende biologische kwaliteitselementen. (Meer info)	Aantal stoffen waarvoor de doelstelling voor 75 % gehaald, is minstens 5.
Vla. 2.6.10	Studies en onderzoeksopdrachten rond verontreiniging van oppervlaktewater ter	Uitwisseling van informatie verplichten tussen drinkwatersector, overheid en fabrikanten van	Opmaken en naleven van de engagementsverklaring.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
SGBP 7B_K_019	ondersteuning van het waterbeheer en –beleid.	gewasbeschermings- en aanverwante middelen.	
Vla. 2.6.11 SGBP 7B_L_003	Uitwerken en toepassen van een handhavingsbeleid gericht op het herstellen en beschermen van oppervlaktewater.	Het voeren van een strenger beleid voor de aanwezigheid van pesticiden in oppervlaktewater en deze verder terug dringen.	Communicatie over bestaande handhavingsmogelijkheden.
Vla. 2.6.12	Sancties voor niet correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door professionele gebruikers.	Opname als randvoorwaarde in GLB. (Meer info)	Aantal inbreuken.
Vla. 2.6.13 SGBP 7B_G_001 (cf.ook VI.2.3.1)	Het terugdringen van verontreiniging met pesticiden door minder privégebruik door burgers.	Sensibilisatie rond en promotie van pesticidenvrij beheer bij burgers. (Meer info)	Aantal bezoekers op website www.vmm.be/zonderisgezonder .
Vla. 2.6.14 SGBP 7B_F_001 (cf.ook VI.2.3.2)	Het terugdringen van verontreiniging met pesticiden op terreinen beheerd voor openbare of commerciële activiteiten.	Sensibilisatie rond en promotie van pesticidenvrij beheer bij terreinbeheerders. (Meer info)	Jaarlijkse actualisatie van de bestaande webpagina's. Aantal workshops/voordrachten/ lessen gegeven en het aantal deelnemers. Organisatie van een stakeholdersoverleg: elk jaar.

5. Beschermen van specifieke gebieden

Gebieden die gebruikt worden door het brede publiek of door kwetsbare groepen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.7.1	Harmonisering van de benadering van het pesticidegebruik voor het onderhoud van sportterreinen en uitwisseling van goede praktijken.	Stand van zaken en uitwisseling van ervaringen over het onderhoud van sportterreinen.	Harmonisering van de afwijkingen indien nodig. Uitwisseling van kennis over alternatieve technieken. Minstens één jaarlijkse intergewestelijke vergadering van de overheden.

Het project beoogt een uitwisseling van goede praktijken over het onderhoud van sportterreinen. In heel wat gevallen is een onderhoud zonder pesticiden mogelijk.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.7.1	Geen gebruik van pesticiden op plaatsen waar kwetsbare groepen komen zoals scholen, crèches en kinderopvang, zorginstellingen.	Sensibilisatie en ondersteuning van de doelgroep.	Beschikbaarheid van goede voorbeelden en communicatie voor de doelgroep.

Voor de terreinen bij scholen, crèches, kinderopvang en zorginstellingen geldt een verbod op het gebruik van pesticiden. Via gerichte mailing, communicatie en sensibilisatie via gerichte kanalen wordt de kennis van het pesticidenvrij beheer verder verspreid en bekendgemaakt.

Beschermen van wilde fauna en flora

Ref	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.7.2	Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is principieel verboden voor een aantal vegetaties in een aantal gebieden, onder meer in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), en bepaalde ruimtelijke kwetsbare gebieden.	Een sensibilisatie-actie zal uitgewerkt worden ter ondersteuning van deze gebruiksbepalingen.	De uitgewerkte sensibiliseringsmiddelen.
Vla. 2.7.3	De negatieve impact van GBM op beschermde soorten wordt gebiedsgericht gereduceerd.	Inventarisatie van betrokken gebieden en soorten. Na onderzoek zal op basis hiervan een sensibilisatie-actie uitgewerkt worden ter ondersteuning van gebruiksbepalingen inzake GBM voor de bescherming van deze soorten.	De uitgewerkte sensibiliseringsmiddelen.

Met het oog op een gebiedsgerichte reductie zal een inventaris worden opgesteld en onderzocht om na te gaan in welke gebieden en voor welke vegetaties en soorten, gewasbeschermingsmiddelen, zelfs als toegepast overeenkomstig de goede landbouwpraktijken en de van kracht zijnde voorschriften, een betekenisvolle impact kunnen hebben op Europees te beschermen habitats, op vegetaties van regionaal belang, op leefgebieden van Europees te beschermen soorten, van habitattypische soorten en van Vlaams prioritaire soorten. Op basis hiervan zal de aangegeven sensibilisatie-actie worden uitgewerkt.

Beschermen van het drinkwater

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.7.4 SGBP 4A_A_008	Herstellen en beschermen van de grondwatervoorraden ter hoogte van de drinkwaterbeschermingszones.	Evaluatie werkzame stoffen (pesticiden) in het ruwe water van de grondwater-beschermingszones.	Publicatie van een rapport om de twee jaar.
Vla. 2.7.5 SGBP 4B_C_004	Herstellen en beschermen van de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van de drinkwaterbeschermingszones.	Actualisatie milieu-kwaliteitsnormen oppervlaktewater voor beschermde gebieden oppervlaktewater voor drinkwatervoorziening.	Publicatie van de wettelijke basis in 2020.

6. Hantering/opslag van GBM en hun verpakking/restanten

Risicobeperkende maatregelen voor, tijdens en na de bespuiting

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.8.1	Standaardisering van de spoel- en leegloopsystemen bij het overgieten van de GBM naar de spuittank.	In overleg met de professionele gebruikers uit de sector, zal men in het kader van het project zich inspannen om de informatie voor geharmoniseerde systemen beschikbaar te maken en om, indien nodig, de ontwikkeling van de technologie door middel van alle mogelijke normatieve, administratieve en zelfs reglementaire maatregelen te begeleiden.	Beschikbaarheid van de informatie. Implementatie van de noodzakelijke normatieve, reglementaire of administratieve omkadering.

Een aantal spoel- en leegloopsystemen bij het overgieten van het product naar de spuittank die werden ontwikkeld door de industrie van GBM vormen een belangrijke vooruitgang wat betreft de reductie van milieu- en humane gezondheidsrisico's door puntbronvervuiling. De harmonisering van de systemen om ze compatibel te maken, werd geïdentificeerd als een grote uitdaging tijdens het vorige NAPAN-programma. De actie streeft ernaar de standaardisering te ondersteunen van de spoel- en leegloopsystemen die werden ontwikkeld door de industrie van GBM door de beschikbare informatie toegankelijk te maken en de noodzakelijke normatieve, reglementaire of administratieve omkadering te implementeren. Deze maatregel zal in overleg met de betrokken beroepssectoren worden georganiseerd.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.8.1	Vermijden van punt- en diffuse vervuiling door gewasbeschermingsmiddelen.	Sensibilisering voor correct vullen en reinigen van het spuittoestel. Investeringssteun voor geavanceerde spuittoestellen en reinigingssystemen.	Aantal geavanceerde spuittoestellen en reinigingssystemen.

Verontreiniging van oppervlaktewater met professionele gewasbeschermingsmiddelen wordt veroorzaakt door punt- en diffuse vervuiling. De belangrijkste oorzaak is de puntvervuiling, om deze te voorkomen is correct vullen en reinigen noodzakelijk. Speciaal uitgeruste vul- en wasplaatsen inclusief reinigingssystemen zijn noodzakelijk op de bedrijven. Geavanceerde spuittoestellen zoals GPS-gestuurde spuittoestellen, sectieafsluiting, tunnelspuiten... dragen bij tot het verminderen van diffuse vervuiling tijdens het spuiten.

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.8.2	Mogelijke lijst met te aanvaarden zuiveringstechnieken of -toestellen voor restvloeistoffen.	Om een uniforme behandeling van alle dossiers door verschillende gemeenten te kunnen bekomen, dient nagegaan of een lijst kan worden opgesteld met de zuiveringstechnieken of -toestellen voor de zuivering/behandeling van restvloeistoffen die aanvaard kunnen worden.	Voltooiing van de aangegeven analyse + evt. ontwerp van aanpassing van de VLAREM.

Met de huidige Vlarem-bepalingen is er een wetgevend kader voorhanden voor de zuivering/behandeling van restvloeistoffen. In de huidige voorwaarden is echter ruimte om alle biologische en fysicochemische zuiveringssystemen toe te laten, ongeacht bewezen efficiëntie. Bijgevolg wordt momenteel geval per geval beoordeeld of deze activiteit/installatie al dan niet vergund kan worden.

Om tot een uniforme beoordeling te komen en ter ondersteuning van alle vergunningverlenende overheden zal worden nagegaan of er een lijst met aanvaarde zuiveringstechnieken of -toestellen voor de zuivering/behandeling van restvloeistoffen kan worden opgesteld.

7. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management)

Bevorderen van lage inputsystemen zoals IPM en biologische landbouw

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.9.1 SGBP 7B_E_002	Promotie van biologische landbouw.	Hectaresteen voor biologische landbouwers of biologische landbouwers in omschakeling.	Aantal biologische landbouwers.
Vla. 2.9.2	Gebruik van biopesticiden of basisstoffen in de landbouw.	Sensibilisering voor het gebruik van biopesticiden en basisstoffen. Demonstratie van biopesticiden en basisstoffen.	Gebruik van biopesticiden en basisstoffen. Aantal demonstraties.

Scheppen van de nodige voorwaarden om de implementatie van IPM te bevorderen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.9.3	Implementatie van IPM door professionele gebruikers.	Sensibilisering, Voorlichting en demonstratie van IPM.	Aantal demonstratie bedrijven en demonstraties in het kader van IPM.

Versterking van de uniforme beginselen van IPM

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.9.4	Actualisering en evaluatie van de IPM richtlijnen.	Aanpassing van de IPM richtlijnen in functie van de nieuwe technieken.	Implementatie van de IPM principes door de professionele gebruikers in land –en tuinbouw.

Aanmoedigen van de implementatie van IPM in sectorspecifieke richtsnoeren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Vla. 2.9.5	Constante evaluatie en aanpassing van de sectorspecifieke richtsnoeren.	Aanpassing van de sectorspecifieke richtsnoeren, bewustmaking en voorlichting van de land- en tuinbouw hierover.	Regelmatig aangepaste richtsnoeren per sector.
<p><i>Bevorderen van lage pesticiden input systemen zoals biologische Landbouw en IPM is een continu en evolutief proces in functie van nieuwe technieken. Naast financiële ondersteuning, is sensibilisering, demonstratie en aanpassing van de richtsnoeren zeer belangrijk om deze systemen doorgang te doen vinden.</i></p>			

8. Indicatoren

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.10.1	Beschikken over een set indicatoren die het mogelijk maken om de voornaamste parameters te visualiseren die een invloed hebben op de risico's betreffende het gebruik van GBM.	Bijdrage aan het NAPAN Dash board voor GBM door de indicatoren ter beschikking te stellen die geselecteerd worden door de NTF.	Jaarlijkse update van het Dash Board van het NAPAN.
<p><i>Om de risico's van GBM te kunnen beheren, worden de indicatoren van het dashboard die ontwikkeld werden tijdens het vorige NAPAN-programma regelmatig geüpdatet. Deze indicatoren illustreren op een eenvoudige manier de voornaamste parameters die een invloed hebben op de risico's betreffende het gebruik van GBM. Daartoe behoren de identificatie van gebruikstrends van bepaalde werkzame stoffen (b.v. stoffen die aanleiding geven tot bijzondere bezorgdheid), of praktijken die extra aandacht verdienen en goede praktijken die als voorbeeld kunnen worden gesteld zoals vermeld in richtlijn 2009/128.</i></p>			
Bel. 2.10.2	Ontwikkeling van Europese indicatoren.	Follow-up van de selectieprocedure van Europese indicatoren.	Actieve deelname aan Europese initiatieven.
<p><i>De Europese initiatieven betreffende geharmoniseerde indicatoren zoals voorzien in artikel 11 van richtlijn 2009/128 moeten actief opgevolgd worden door de Belgische vertegenwoordigers om het NAPAN Dash Board dat werd ontwikkeld in Bel. 2.10.1 te optimaliseren.</i></p>			

9. Risicobeperkende maatregelen

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.11.1	Evaluatie van de relevantie en de haalbaarheid van de risicobeperkende maatregelen toe te passen door de gebruikers van GBM.	<p>a) Overzicht van risicobeperkende maatregelen. De belangrijkste risicobeperkende maatregelen worden bekeken en beoordeeld op basis van hun haalbaarheidsniveau. Er wordt overleg georganiseerd met belanghebbenden.</p> <p>b) Het beleid herbekijken. Waar nodig worden toelatingen voor GBM of risicobeperkende maatregelen herbekeken. Er wordt overleg georganiseerd met de belanghebbenden.</p>	<p>Tegen 2020, een stand van zaken van de belangrijkste risicobeperkende maatregelen.</p> <p>Tegen 2022, een overeenkomst voor het herbekijken van risicobeperkende maatregelen en/of toelatingsbeleid voor GBM.</p>

Het aanleggen van bufferzones voor waterbescherming of het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen zijn voorbeelden van risicobeperkende maatregelen die ten grondslag liggen aan de toelatingsprocedure. Deze maatregelen zijn basisvoorwaarden om een toelating te kunnen krijgen.

- a) De belangrijkste risicobeperkende maatregelen (bufferzones, persoonlijke beschermingsmiddelen, enz.) worden overlopen en geëvalueerd op basis van hun relevantie en haalbaarheid.*
- b) De ingezamelde informatie dient als basis voor het heroverwegen van een aantal risicobeperkende maatregelen. Daarnaast wordt deze informatie ook aangewend voor het heroverwegen van de toelating van verschillende producten en om, indien nodig, een gedragswijziging bij professionele gebruikers in dit verband aan te moedigen. Op basis van deze resultaten worden risicobeperkende maatregelen en/of toelatingen heroverwogen en besproken met de stakeholders. De respectieve verantwoordelijkheden van de overheden op het vlak van de controle van de implementatie van deze maatregelen worden vastgesteld en, desgevallend, toegelicht aan wie het vraagt.*

10. Beheer en opvolging van het plan

Ref.	Doelstelling	Actie	KSF
Bel. 2.12.1	Gecoördineerd nationaal rapport. <i>Aan het einde van het programma in 2022 zal er een nationaal rapport opgesteld en gepubliceerd worden dat de specifieke rapporten van de NTF-leden coördineert.</i>	Coördinatie van het rapport binnen de NTF.	Publicatie van een nationaal rapport in 2022.
Bel. 2.12.2	Coördinatie van het NAPAN. <i>Elke overheid die bevoegd is voor het NAPAN is betrokken bij de samenwerking en de coördinatie binnen de NTF. Belanghebbenden zijn betrokken bij het NAPAN via de NAPAN Adviesraad.</i>	De werking van de NTF definiëren en verzekeren.	Werking van de NTF en van de NAPAN Adviesraad.
Bel. 2.12.3	Het publiek actief betrekken in de hele besluitvorming aangaande het NAPAN. <i>In 2022 zal het publiek geraadpleegd worden om het NAPAN programma te bepalen voor de periode 23-27.</i>	Raadpleging van het publiek aangaande NAPAN 2023-2027.	Rapport aangaande de raadpleging van het publiek in 2022.

Vla. 2.12.1	De stand van de uitvoering van de Vlaamse acties van het actieplan evalueren, de acties waar nodig actualiseren en aanpassen.	Tussentijdse evaluatie van de Vlaamse acties van het actieplan.	Beschikbaarheid van een evaluatierapport in 2020.
----------------	---	---	---

Een tussentijdse evaluatie van de Vlaamse acties van het actieplan zal worden uitgevoerd in 2020. De betrokken acties zullen op basis hiervan en waar nodig worden geactualiseerd en/of aangepast. Er zal een rapport worden opgesteld over de uitgevoerde evaluatie.